

**Марко ЛАЗОВИЋ, мастер
приправник у Привредном суду у Београду**

ПОКРЕТАЊЕ СТЕЧАЈНОГ ПОСТУПКА УСЛЕД ДУГОТРАЈНЕ НЕСПОСОБНОСТИ ЗА ПЛАЋАЊЕ СТЕЧАЈНОГ ДУЖНИКА И УПЛАТА ПРЕДУЈМА

Резиме

Тумачење одредаба 11а ваве Х Закона о стечају¹ у поледу иишања иравне квалификације обавештења Народне банке Србије о дуготрајној неспособности за плаћање иравних лица, обавеза поверилаца у поледу достављања предлоа о иокрешању стечајној иостиуика и уилаије иредујма, као и самој иостиуиања стечајној суда, наводе на закључак да је реч о хибридном стечајном иостиуику, који у својој иочешној фази бишно одстиуиа од иравила редовној стечајној иостиуика.

Циљ овој реферата је да укаже на недостигаике одредаба закона чијим тумачењем можемо доћи до закључка да стечајни ивериоци нису дужни да доставе уредан предло за иокрешање стечајној иостиуика, већ су ирема неким мишљењима дужни само да доставе доказ о уилаији иредујма. Такође, овакво схваћање довело је до одређених ироцесних ироблема у иракси иривредних судова о чему ће ишакође биши речи.

Кључне речи: *стечај, аутоматски стечај, иокрешање иостиуика и иредујам.*

1 Закон о стечају (Службени иласник РС, бр. 104/2009 од 16.12.2009. године, даље у фуснотама: ЗС).

I Покретање поступка

Стечајни поступак се покреће предлогом овлашћених предлагача и то повериоца, дужника или ликвидационог управника. У случају да постоје одређени недостаци у садржини и форми предлога² суд је дужан да обавести предлагача о недостацима и одреди рок за отклањање истих. У противном, предлог ће одбацити решењем против кога није дозвољена жалба, док ће трошкове у вези са тим сносити предлагач. Такође, предлагач је овлашћен да повуче поднет предлог до истицања огласа о отварању стечајног поступка на огласној табли суда, односно пре доношења решења о одбацивању или одбијању предлога. У овом случају суд ће обуставити поступак.

Поступак стечаја услед дуготрајне неспособности за плаћање се покреће предлогом од стране овлашћеног предлагача. Међутим, пре подношења предлога, организација која спроводи поступак принудне наплате суду доставља обавештење да је одређено правно лице у дуготрајној блокади, односно да је у дужем периоду, без прекида, обуставило сва плаћања. Дакле, прецизно речено, претходни поступак суд покреће по службеној дужности након примљеног обавештења, док се стечајни поступак покреће искључиво на основу предлога овлашћеног предлагача. Како долази у обзир примена општих одредаба закона када је то могуће, може се закључити да је суд дужан да у року од три дана од дана пријема обавештења донесе решење о покретању претходног стечајног поступка.³ Суд само у случају неуплате предујма и недостављања предлога за покретање поступка покреће стечајни поступак али га истовремено и закључује, те такорећи стечајног поступка у правом смислу и нема.

1. Достављање предлога за покретање стечајног поступка и предујам

Анализирајући одредбе главе X Закона о стечају можемо закључити да је предлагач дужан да уз уплаћени предујам поднесе и уредан предлог.⁴ Посебно из разлога што се, након уплате и утврђене чињенице да постоји стечајни разлог дуготрајне неспособности плаћања, на даљи ток поступка примењују одредбе Закона о стечају о отварању и спровођењу стечајног поступка, па самим тим и одредбе о подношењу предлога прописане садржине.⁵

2 ЗС, чл. 56.

3 Види: ЗС, чл. 60 ст. 1.

4 ЗС, чл. 151 ст. 1.

5 ЗС, чл. 152 ст. 2.

У вези са напред реченим, одредба закона којом је предвиђено да суд по уплати предујма без одлагања заказује рочиште⁶ представља посебан проблем у пракси, с обзиром да је контрадикторна одредби којом је прописано да ће предлагач уплатити предујам и тражити спровођење стечајног поступка (дакле логично предлогом за спровођење стечајног поступка).⁷ Упркос овој контрадикторности, нелогичност заказивања рочишта непосредно по пријему доказа о уплати предујма без достављања предлога за покретање стечајног поступка видимо у следећем. Суд у овом процесном тренутку на основу доказа о уплати предујма нема сазнања пре свега да ли постоји вероватноћа да је предлагач истовремено и поверилац стечајног дужника.⁸ Даље, када је реч о стечајном дужнику као предлагачу, може се с правом поставити питање зашто би стечајни дужник био ослобођен обавезе да достави списак стечајних и осталих поверилаца.⁹ Поред овога, на заказаном рочишту на коме би суд утврђивао постојање стечајног разлога, суд не би могао да утврди правни интерес предлагача јер овај није доставио доказе о свом потраживању. Такође, приликом утврђивања стечајног разлога, чињенице које су биле основ обавештења организације за принудну наплату (у даљем тексту: ОПН) могу да се промене када знамо да је рок за подношење предлога и уплату предујма шездесет дана од објављивања решења о покретању претходног поступка. Следствено томе, сматрамо да је потребно доставити и доказе уз предлог који потврђују постојање стечајног разлога.¹⁰ Треба имати на уму да се на даљи поступак, по уплати предујма, и то пре одржавања рочишта, а после његовог заказивања, примењују одредбе Закона о стечају о покретању и спровођењу стечајног поступка. Између осталих одредаба, већ на самом рочишту за испитивање постојања стечајног разлога и правног интереса, примењују се и оне које предвиђају обавезу предлагача да достави уредан предлог за покретање стечајног поступка.¹¹

Супротно изнетом, став је Привредног апелационог суда да није потребно да повериоци или стечајни дужник поднесу предлог у формал-

6 ЗС, чл. 152 ст. 1.

7 ЗС, чл. 151 ст. 1.

8 ЗС, чл. 56 ст. 2 тач. 5. Примера ради, излучни поверилац нема право на подношење предлога за покретање стечајног поступка и уплату предујма.

9 ЗС, чл. 56 ст. 2 тач. 4.

10 С обзиром да се поступак покреће по службеној дужности могло би се заступати и становиште да је суд дужан да испита да ли ова чињеница постоји током даљег тока стечајног поступка, нарочито у тренутку доношења решења о покретању и закључењу стечајног поступка.

11 ЗС, чл. 43 ст. 1, 55 ст. 1 и 56. Ово је типичан пример какве проблеме ствара квалификација обавештења достављеног од стране НБС. На овом месту још једном треба указати на напред поменути контрадикторност, која додатно потврђује став о обавези достављања предлога уз доказ о уплати предујма.

ном смислу, већ да је довољно само поднеском да затраже спровођење стечаја,¹² наравно поред уплате предужма.

2. Обавештење и предлог

Два предлога не могу стајати у погледу покретања једног поступка према једном стечајном дужнику. Чак и када би била поднета два предлога од стране овлашћених предлагача који би евентуално уплатили предужам, суд би на основу ранијег предлога покренуо стечајни поступак, а каснији предлог тумачио би као пријаву потраживања.¹³ Тако ни обавештење ни накнадни предлог поднети у року од шездесет дана не могу бити сматрани истовремено предлозима за покретање поступка.

Према ставу Привредног апелационог суда, обавештење не представља предлог за покретање поступка.¹⁴ Ако бисмо пошли од тога да обавештење замењује предлог,¹⁵ бројна питања која се иначе намећу као спорна, не завређују да буду разматрана, имајући у виду да би се примењивала општа правила стечајног права. Тако примера ради у односу на неуредан и непотпун предлог, суд би наложио ОПН да исти уреди, а у случају да не поступи по том налогу, суд би такав предлог – обавештење одбацио,¹⁶ а такође би и код питања повлачења предлога и права на жалбу против решења о покретању и закључењу поступка важила општа правила стечајног права.

На овом месту требало би указати на други проблем који би се јавио ако бисмо обавештење сматрали предлогом, а предлог поверилаца или дужника обичним поднеском. У том случају суд не би могао поднесак ових учесника, о чијим правима и обавезама одлучује у стечајном поступку да одбаци уколико је неуредан, нити би могао да им наложи да уреде предлог, јер законом није прописана садржина поднесака већ само предлога,¹⁷ и коначно, што представља највећи апсурд, странке не

12 Види: Привредни апелациони суд, *Билтен судске њресе љривредних судова*, бр. 4/2011, Београд, 2011, питање 52, стр. 138.

13 Код чињеничног стања да су два предлагача поднела предлог и уплатила предужам а један од њих је то учинио након истека рока од шездесет дана, суд ће заказати рочиште за испитивање стечајног разлога и покренути стечајни поступак уколико су испуњени услови по благовременом предлогу а неблагоприятни предлог би могао да тумачи као пријаву потраживања. Дакле суд не би одбацио овакав предлог иако је неблагоприятен, док би уплаћени предужам морао да врати предлагачу.

14 Види: Привредни апелациони суд, *Билтен судске њресе љривредних судова*, бр. 3/2010, Београд, 2010, питање 43, стр. 167.

15 Види: Драгиша Б. Слијепчевић, „Стечај због дуготрајне неспособности за плаћање“, *Право и љривреда*, бр. 7–9/2010, стр. 230.

16 Види: Д. Слијепчевић, *нав. чланак*, стр. 231.

17 Изложени проблем се односи на садржину предлога за покретање стечајног поступка, а не на правила о садржини поднесака према Закону о парничном поступку (*Службени љласник РС*, бр. 72/11), чл. 98.

би могле да повуку свој предлог након предујмљивања трошкова. Тако ће суд, противно вољи повериоца који је уплатио предујам а који је накнадно до истицања огласа о покретању стечајног поступка, односно пре доношења решења о одбацивању или одбијању предлога за покретање повукао свој предлог,¹⁸ одржати рочиште и уколико су испуњени услови отворити стечајни поступак.¹⁹

Ипак овај поступак се не покреће предлогом већ по службеној дужности, након пријема обавештења. Можда баш ова чињеница да се поступак покреће по службеној дужности изазива проблеме у пракси. Да је закон дао ОПН-у положај предлагача, дужност да уреди предлог, право на жалбу, тема овог рада била би сасвим друга питања.²⁰

Обавештење које подноси суду организација која спроводи поступак принудне наплате нема карактер предлога за покретање поступка. Садржина обавештења посебно упућује на овакав закључак. Пре свега реч је о подацима који се односе на чињеницу блокаде рачуна правног лица у непрекидном трајању за одређени период. Поред информације о трајању и износу блокаде, обавештење садржи податке о томе којем се суду доставља, називу правног лица на које се односи, основним подацима о том правном лицу преузетих од Агенције за привредне регистре, Републичког завода за статистику или пословних банака уколико правна лица нису регистрована код Агенције, камати и укупном износу динара са каматом за који је рачун у блокади. Важну информацију суду представља и податак о броју радника, преузет од Републичког фонда за пензионо и инвалидско осигурање или Агенције за привредне регистре из финансијских извештаја. Коначно, обавештење садржи и податак о пословној имовини правног лица,²¹ као збиру сталне и обртне имовине и одложених пореских средстава добијеног такође из финансијских извештаја код Агенције. Оно само по себи не садржи никакав предлог и

18 ЗС, чл. 58.

19 Види: Привредни апелациони суд, *Билтен судске љресе љривредних судова*, бр. 4/2011, Београд, 2011, питање 56, стр. 142.

20 Тако је Закон о платном промету (*Сл. лист СРЈ*, бр. 3/02 и 5/03 и *Сл. љласник РС*, бр. 43/04), у време важења Закона о принудном поравнању стечају и ликвидацији (*Службени лист СФРЈ*, бр. 84/89 и *Службени лист СРЈ*, бр. 37/93 и 28/96), предвидео право централне банке, Народне банке Србије, да прати ликвидност и солвентност правних лица која су због неизмирених обавеза у блокади непрекидно шездесет дана или шездесет дана са прекидима у последњих 75 дана. Новим Законом о стечајном поступку (*Службени љласник РС*, бр. 84/04 и 85/05) је било изричито предвиђено ко су овлашћени предлагачи у стечајном поступку, те је предлог централне банке за покретање стечајног поступка у смислу одредаба Закона о платном промету сматран недозвољеним, имајући у виду да је „листа активно легитимисаних лица инклузивна – лимитативна“. Међутим до доношења наведеног закона централна банка је била овлашћени предлагач. Данас, ова институција нема својство предлагача. Види: *Билтен врховној касационој суда*, бр. 1/2011, Београд, 2011, стр. 221.

21 Податак о пословној имовини правних лица је изражен у хиљадама динара.

не може бити уподобљено дејствима предлога који подносе овлашћени предлагачи. Самим тим суд нити може да нареди уређивање предлога у одређеном року нити може да одбаци исти јер обавештење то није.

3. Битне чињенице које суд утврђује по пријему обавештења

Одмах по пријему, суд је дужан да испита достављено обавештење, и то ради утврђивања своје надлежности, затим да ли се правно лице налази у блокади, као и да ли према конкретном правном лицу може да се покрене и спроведе стечајни поступак.

Након што испита достављено обавештење, те уколико су испуњени услови, суд у року од три дана од дана пријема обавештења, доноси по службеној дужности решење којим покреће претходни стечајни поступак са циљем да утврди постојање правног интереса поверилаца за покретање стечајног поступка. Што се тиче постојања правног интереса стечајног дужника за покретање стечајног поступка, мишљења смо да овај постоји у сваком случају када постоји стечајни разлог обзиром да бисмо могли донекле да изједначимо појам правног интереса у стечајном поступку са чињеницом постојања дуготрајне инсолвентности стечајног дужника и логичном последицом исте, постојањем потраживања стечајних поверилаца. Са друге стране, треба указати на недоследност одредбе закона којом је прописано да суд по пријему обавештења доноси решење о покретању претходног стечајног поступка којим утврђује и постојање правног интереса поверилаца за спровођење стечајног поступка, и то смислу, односно циљу па и садржини решења о покретању стечајног поступка.²² Језичким тумачењем одредбе може се извести закључак да се решењем о покретању претходног поступка утврђује и постојање правног интереса поверилаца за спровођење стечајног поступка. Ово није сагласно разлозима и садржини решења. Тачније, решењем се позивају повериоци да уколико имају правни интерес (евентуално потраживање) уплате предујам одређен овим решењем, након чије уплате ће суд заказати рочиште ради расправљања о постојању стечајног разлога али и на коме ће се тек утврдити да ли постоји потраживање лица која су уплатила предујам односно да ли се ова лица могу квалификовати као стечајни повериоци.²³ Сама чињеница да је уплаћен предујам не рађа претпоставку да уплатилац и има правни интерес. Ову околност суд мора испитати у сваком конкретном случају и то из достављених доказа, поред доказа да је предујам уплаћен, и то

22 ЗС, чл. 150 ст. 4.

23 „Стечајно потраживање је новчано изражено потраживање повериоца према стечајном дужнику, без обзира да ли је доспело или недоспело, утврђено или неутврђено, новчано или новчаном, условљено или неусловљено, оспорено или неоспорено, обезбеђено или необезбеђено.“ Вук Радовић, „Пријава потраживања у стечајном поступку“, *Правни животи*, бр. 11/2002, стр. 231.

на рочишту заказаном ради расправљања о постојању стечајног разлога. Због могућности двосмисленог тумачења ове одредбе чини се да би исту требало прецизније формулисати. Ако се одредба пажљивије анализира може да се изведе и закључак да је законодавац прописао да се постојање правног интереса утврђује у претходном стечајном поступку. Овако двосмислено прописана одредба је могла бити и срећније срочена.

4. Трајање претходног стечајног поступка

Након доношења решења о покретању претходног поступка намеће се питање трајања ове фазе стечајног поступка пошто је прописано трајање претходног поступка до тридесет дана од дана подношења предлога.²⁴ Обзиром да суд решењем о покретању претходног стечајног поступка одређује рок од шездесет дана за уплату предујма то је по свему судећи рок трајања претходног поступка управо рок за уплату предујма.²⁵ Ово представља још једну од разлика у односу на редовни стечајни поступак. На овом месту ваља напоменути да првостепени судови према ставу Привредног апелационог суда не могу донети решење о покретању и закључењу стечајног поступка иако уплата предујма буде извршена након истека рока од шездесет дана а пре доношења поменутог решења. Због тога је оправдано поставити питање да ли је крајњи рок трајања претходног поступка шездесет дана након чега суд неће прихватити уплате предујма или тај рок није преклузиван. Мишљења смо да претходни поступак ипак траје дуже од шездесет дана који је само рок за уплату предујма. Наиме, суд из техничких разлога не може да донесе решење о покретању и закључењу стечајног поступка или уколико је уплаћен предујам да закаже рочиште ради испитивања правног интереса и стечајног разлога истог дана када је протекао рок од шездесет дана. Ово пре свега из разлога што је могућа и уплата шездесетог дана, о којој предлагач тек треба да обавести суд. Следствено томе, сматрамо да претходни поступак траје све до доношења решења о покретању и закључењу стечајног поступка, односно до заказивања рочишта уколико је уплаћен предујам. Из свега напред реченог произлази да претходни поступак не само да не може да се оконча у року од тридесет дана већ ни у року од шездесет дана. Ипак, суд треба да поступа у складу са начелом хитности те да у најкраћем могућем року доношењем решења о покретању и закључењу поступка или заказивањем рочишта за испитивање стечајног разлога оконча претходни стечајни поступак. Ово посебно, када се узме у обзир чињеница да је Привредни апелациони суд мишљења да поступајући суд треба да узме у разматрање не-

24 ЗС, чл. 67.

25 Види: Д. Слијепчевић, *нав. чланак*, стр. 232–233.

благовремене уплате предујма извршене до дана доношења решења о закључењу стечајног поступка. Уколико виши суд не би заступао ово становиште, требало би узети да је претходни стечајни поступак окончан истеком рока од шездесет дана, а да суд може да дозволи себи један краћи рок да пристигну све евентуалне уплате извршене последњег дана тог рока. Међутим ова околност не би утицала на продужење трајања поступка, обзиром да уплате нису извршене након истека предметног рока.

II Уплата предујма

1. Појам и постављање проблема

Предујам је износ унапред потребних трошкова које предлагач стечајног поступка треба да уплати, као један од услова за покретање и даље спровођење поступка. Током поступка настају трошкови попут трошкова објављивања огласа, накнаде и награде стечајног управника, плате запослених којима стечајни управник није отказао уговор о раду и други трошкови,²⁶ те за случај да је вредност имовине толико мала, износ предујма представља врсту мере обезбеђења накнаде насталих трошкова. Не само да је реч о гаранцији да ће се настали трошкови намирити, већ се ради и о чињеници да сам поступак не би могао да се спроведе.

Решењем о покретању претходног стечајног поступка суд ће одредити висину предујма²⁷ на име трошкова огласа, трошкова ангажовања стечајног управника и трошкова неопходних за обезбеђење имовине. Предујам се мора уплатити у преклузивном року, који је одређен решењем о покретању претходног стечајног поступка, од шездесет дана од дана објављивања решења на огласној табли суда.²⁸ Уплаћени предујам се сматра трошком стечајног поступка и исплаћује се приоритетно из стечајне масе, односно из уплаћених средстава у ситуацији када суд утврди да је предлог неоснован и да не постоје услови за покретање стечајног поступка,²⁹ као и у случају када је вредност стечајне масе недовољна. Уколико је предлагач поднео предлог за покретање стечајног поступка, а предујам не буде уплаћен у року од шездесет дана, суд ће решењем такав предлог одбацити.³⁰

26 Примера ради: закупнина, накнада члановима одбора поверилаца, осигурање, вештачење.

27 ЗС, чл. 151 ст. 1 у вези са чл. 59 ст. 1.

28 ЗС, чл. 151 ст. 1 и 2.

29 ЗС, чл. 59 ст. 3.

30 ЗС, чл. 59 ст. 1 и ст. 2.

2. Неуредан предлог у вези са уплатом предујма и рок за уплату

Повериоци и стечајни дужник могу у року од шездесет дана од објављивања решења о покретању претходног стечајног поступка тражити спровођење стечајног поступка и положити предујам. Уколико у овом року буде уплаћен предујам на даљи ток поступка се примењују одредбе Закона о стечају о покретању и спровођењу стечајног поступка, те произлази да је предлагач дужан да поред уплаћеног предујма поднесе и предлог за покретање стечајног поступка.³¹

На овом месту треба указати на два питања: 1) како ће суд поступити у ситуацији када је само уплаћен предујам при чему предлог није уопште поднет, или је поднет али је неуредан,³² односно када је поднет само уредан предлог али без уплате предујма; 2) у ком року треба доставити уредан предлог и извршити уплату предујма. Дакле, да ли треба доставити уредан предлог у року од шездесет дана од дана истицања решења о покретању претходног стечајног поступка на огласну таблу?

1) Имајући у виду да се опште одредбе стечајног закона могу применити приликом решавања наведеног проблема, сматрамо да суд правилно поступа када поднесак којим предлагач обавештава суд о уплати предујма као неуредан предлог враћа на уређење након чега уколико предлагач не поступи по наредби суда, исти одбацује.³³ Исто би важило и у случају када би био достављен неуредан предлог или уредан предлог без уплате предујма. У свим овим случајевима трошкове поступка сноси предлагач.³⁴

Супротно овом мишљењу стоји став да је суд дужан да, уколико је уплаћен предујам без одлагања и без налагања уплатиоцу да достави предлог, закаже рочиште ради расправљања о постојању стечајног разлога.³⁵ Код оваквог поступања суд би, на заказано рочиште ради

31 ЗС, чл. 56.

32 Исте правне последице произлазе ако је поднет неуредан предлог и извршена уплата предујма или је само извршена уплата предујма и о томе достављен поднесак са уплатнициом. И у овом другом случају суд узима такође да је поднет неуредан предлог.

33 ЗС, чл. 57 став 1 и 2.

34 Мишљења смо да би члан 152 ст. 1 Закона о стечају требао да гласи да ће судија након што буде уплаћен предујам и достављен предлог за покретање стечајног поступка заказати рочиште као у даљем тексту члана. У супротном, закључком ће суд наложити уређивање предлога под претњом одбачаја.

35 Види: Привредни апелациони суд, *Билтен судске њрасе њривредних судова*, бр. 4/2011, Београд, 2011, питање 54, стр. 140. У вези са овим је и одлука Привредног апелационог суда Пвж. бр. 620/11, у којој је заступљен став да достављен пред-

испитивања стечајног разлога и утврђивања правног интереса прелатгача, позвао уплатиоца за кога из писмених доказа (уплатнице и евенуално поднеска којим само обавештава суд о уплати) не произлази вероватност постојања дужничко-поверилачког односа са стечајним дужником. Чињеница је да без предлога суд не може да поступа у стечајном предмету и то пре свега због околности да је поступање суда у почетној фази битно одређено његовом садржином у погледу испитивања формалних услова за само покретање поступка. Поред овог и друге околности, као на пример, навођење чињеница и документације која доказује врсту, основ и висину потраживања, затим списак познатих поврилаца, постојање повезаних лица у вези са истовремено поднетим планом реорганизације, упућују на сличан закључак. У вези са унапред припремљеним планом реорганизације, треба имати на уму да стечајни судија не одбацује план уколико садржи одређене недостатке, већ одбацује предлог за покретање стечајног поступка и предлог унапред припремљеног плана заједно и истовремено.³⁶ Није довољно јасно, зашто онда у овој ситуацији искључити обавезу подношења предлога од стране уплатиоца предујма. У случају да предлагач на самом рочишту достави уредне доказе у погледу наведених података потребних суду за даље поступање, вероватно је претпоставити да би суд одложио наведено рочиште ради упознавања са приложеним доказима. Узгред треба подсетити да свако рочиште ствара трошкове и ангажује низ служби ради његовог несметаног одвијања.

У случају када је достављен уредан предлог без уплате предујма, треба имати у виду одредбу закона којом је предвиђен накнадни рок за уплату предујма од пет дана³⁷ почев од дана пријема налога суда за уплату под претњом одбачаја. Наиме, поставља се питање да ли постоји обавеза суда да у случају када је прописан рок од шездесет дана за уплату предујма, наложи по пријему уредног предлога предлагачу да изврши уплату у накнадном року од пет дана. Чини се да би овакво поступање суда са једне стране било сувишно, јер је већ предвиђен рок од шездесет дана за уплату предујма. Међутим са друге стране, уколико би суд наложио предлагачу да у року од пет дана или у краћем року у оквиру рока од шездесет дана, уплати предујам, тада би овакво поступање суда било у складу са одредбама закона.³⁸ Тумачењем одредаба главе X као посеб-

лог након истека рока од шездесет дана за уплату предујма, који је благовремено уплаћен не рађа правни основ за одбачај предлога. Разлози оваквог мишљења основ имају у одредби чл. 152 Закона о стечају којом су предвиђене последице само за случај да предујам не буде уплаћен у року, а не за недостављање предлога за покретање стечајног поступка након благовремено извршене уплате.

36 ЗС, чл. 158 ст. 3.

37 ЗС, чл. 59 ст. 1 и 2.

38 ЗС, чл. 59 ст. 1 и чл. 151 ст. 1.

них у односу на опште, можемо да закључимо да је рок од шездесет дана преклузиван осим када то изричито није предвиђено.³⁹

У вези са напред реченим, спорно је питање правног дејства извршене уплате предујма након истека рока трајања претходног поступка од шездесет дана, а до дана доношења решења о покретању и закључењу стечајног поступка. Према ставу Привредног апелационог суда, првостепени суд решење о одбачају предлога доноси у складу са чињеничним стањем у време доношења одлуке. У том смислу, уколико је предујам уплаћен након истека наведеног рока од шездесет дана, а пре доношења решења којим је одбачен предлог (свакако пре доношења решења о покретању и закључењу стечајног поступка), према мишљењу овог суда, првостепени суд би требало да закаже рочиште ради расправљања о постојању стечајног разлога, као да је извршена благовремена уплата предујма.⁴⁰ Из напред наведених разлога, посебно става да је рок од шездесет дана преклузиван, мишљења смо да овакво поступање суда није утемељено у закону. Ако и постоје разлози у пракси за овакво поступање, основ би требало тражити у евентуалним изменама стечајног закона.

2) Када се утврђује дан почев од којег почиње да тече рок за уплату предујма и достављање уредног предлога, требало би поћи од тога да ли се решење доставља учесницима или се само објављује на огласној табли. Једно мишљење упућује на закључак да у случају када је решење о покретању претходног поступка достављено дужнику овај има рок од шездесет дана од дана достављања решења да изврши уплату предујма. Такође, уколико је за њега повољнији рок од шездесет дана од дана истицања решења на огласној табли, може да изврши уплату и у том року.⁴¹ Свакако да би овакав став био повољнији за предлагача – уплатиоца, међутим несагласан је са одредбом закона којом је изричито предвиђено да ће судија решењем одредити висину предујма и рок од шездесет дана од дана објављивања решења у коме се мора извршити уплата.⁴² Овлашћена лица могу али не морају да уплате предујам, међутим њихова слобода одлучивања није проширена и на трајање рока за уплату. Дакле без обзира што се решење доставља стечајном дужнику (те би почетак рока могао да се рачуна од дана достављања), он сам мора да води рачуна о диспозитиву решења против кога нема право

39 ЗС, чл. 43 ст. 2.

40 Види: Привредни апелациони суд, *Билџен судске йрасе йривредних судова*, бр. 3/2010, Београд, 2010, стр. 151.

41 Види: Привредни апелациони суд, *Билџен судске йрасе йривредних судова*, бр. 4/2011, Београд, 2011, питање 46, стр. 133.

42 ЗС, чл. 151 ст. 1.

жалбе. Стога, мишљења смо да дужник мора да изврши уплату као и доставу предлога благовремено у року од шездесет дана од дана истицања решења на огласну таблу суда. Несумњиво, ово је још једна сугестија законодавцу која би, уколико буде усвојена, пре свега имала велики значај у циљу уједначавања судске праксе. Неприхватљиво би било да једни судови дословно примењују текст закона а други тумаче исти како је повољније за странке.

Ако се пође од тумачења одредаба које важе у редовном стечајном поступку, у коме је предлагач дужан да у року предвиђеном за претходни стечајни поступак, дакле у року од тридесет дана од дана подношења предлога, достави уређен предлог (како би се поступак окончао у року од тридесет дана), то би и у поступку по обавештењу Народне банке, предлагач био дужан да достави уредан предлог у року од шездесет дана од објављивања решења о покретању претходног поступка.

Сматрамо да би требало имати у виду да су рокови у стечајном поступку преклузивни⁴³ и да би уплата предујма након протека рока била у сукобу са основним начелима стечајног права. Рок од шездесет дана има за циљ да ограничи трајање ове фазе поступка. Међутим, чини се да није прекорачен уколико је неуредан предлог поднет у року, а уредан по налогу суда у врло кратком року по истеку овог.

Неспорно је, али ваља напоменути, да и у стечајном поступку покренутом по обавештењу ОПН предлагач који је уплатио предујам нема право на камату на износ предујма од дана уплате из разлога што се камата плаћа уколико је уговорена, односно уколико постоји доцња⁴⁴ у извршењу обавезе.⁴⁵

43 ЗС, чл. 43 ст. 2.

44 Доцња представља облик неуредног испуњења облигације и то у виду закашњења испуњења. Живомир С. Ђорђевић, Владан С. Станковић, *Облигационо право*, Београд, 1974, стр. 487. О субјективном и објективном појму доцње види: Слободан Перовић, *Облигационо право*, 4. издање, Београд, 1980, стр. 545.

За разлику од нашег права у енглеском праву доцња представља облик повреде уговора, те се подводи под општи режим правила о повредама закљученог уговора. Више о томе: Небојша Јовановић, *Кључне разлике енглеској и српској уговорној праву*, Београд, 2008, стр. 117.

45 Види: Привредни апелациони суд, *Билтен судске праксе привредних судова*, бр. 3/2010, Београд, 2010, питање 26, стр. 150.

Marko LAZOVIĆ, Master of Law
Intern at the Commercial Court in Belgrade

INITIATION OF BANKRUPTCY PROCEEDINGS DUE TO LONG-TERM INSOLVENCY OF DEBTOR AND ADVANCE PAYMENT

Summary

Interpretation of the provisions of Bankruptcy law, section X, regarding issues of legal qualification of National bank of Serbia information on long-term insolvency of companies, creditors obligations in terms of submission of motion regarding initiation of bankruptcy proceeding and advance payment, as well as actions taken by the court of law, imply to the conclusion that it is a hybrid bankruptcy procedure that in its beginning stage deviates significantly from the regular bankruptcy procedure. The aim of this report is to pinpoint deficiencies of provisions by whose interpretation we may reach a conclusion that creditors are not obliged to deliver proper motion for the commencement of the bankruptcy procedure, but to certain opinions are only required to submit proof of an advance payment of court costs. In addition, this led to certain procedural issues in the commercial courts legal practise that will be discussed later on as well.

Key words: *bankruptcy, automatic bankruptcy procedure, commencement of proceedings, advance costs.*